

Pressmeddelande

från EU:s narkotikabyrå i Lissabon

EUROPEISK NARKOTIKARAPPORT 2021: I FOKUS

Europas narkotikamarknad visar sig motståndskraftig mot påverkan av covid-19 pandemin

(9.6.2021, LISSABON — **FÅR PUBLICERAS TIDIGAST 11.00 CET/10.00 Lissabon**) Idag publicerar **EU:s narkotikabyrå (EMCDDA)** sin **Europeiska narkotikarapport 2021: Trender och utveckling**, den senaste årliga översikten över narkotikasituationen i Europa ⁽¹⁾. Baserat på data från 29 länder (EU-27, Turkiet och Norge) ger rapporten nya insikter avseende hälso- och säkerhetsaspekterna av ett komplext och växande narkotikaproblem och en narkotikamarknad som är motståndskraftig mot påverkan av **covid-19** pandemin.

Rapporten belyser de risker som tillgången till och användningen av ett större utbud av substanser, ofta med hög styrka eller renhet, innebär för folkhälsan. Det beskrivs också hur organiserade kriminella grupper har intensifierat den illegala narkotikaproduktionen inom Europa för att undgå åtgärder mot smuggling, vilket utgör risker för miljö, hälsa och säkerhet. Med utgångspunkt i den senaste utvärderingsstudien från **EMCDDA** utforskas de senaste effekterna av **covid-19** pandemin på narkotikamarknaden, narkotikaanvändningen och narkotikatjänsterna i rapporten ⁽²⁾.

EU-kommissionären för inrikes frågor Ylva Johansson säger: "Narkotika är ett ihållande och ständigt hot som påverkar miljontals människors liv. I *Europeisk narkotikarapport 2021* presenteras de senaste rönen i denna viktiga fråga, som skadar samhällets struktur, ökar våld och medför risker för våra medborgares hälsa och säkerhet. Jag är särskilt oroad över de mycket potenta och rena substanser som finns på våra gator och på internet, och över de 46 nya substanser som upptäcktes i EU enbart under 2020. Med de nya EU-strategierna för säkerhet och narkotika kommer våra medlemsstater att kunna tillämpa kraftfulla verktyg för att hantera denna kris genom användning av en balanserad strategi som omfattar både tillgång och efterfrågan, med stöd av EMCDDA".

EMCDDA:s direktör Alexis Goosdeel tillägger: "*Europeisk narkotikarapport 2021* visar hur mycket narkotikasituationen har förändrats under de senaste 25 åren, och narkotika är nu ett stort problem med stor genomslagskraft som påverkar alla viktiga politikområden. Vi bevitnar en dynamisk och anpassningsbar narkotikamarknad som är motståndskraftig mot restriktionerna på grund av covid-19. Vi ser också att missbruksmönstren blir alltmer komplexa, eftersom konsumenterna utsätts för ett bredare spektrum av mycket starka, naturligt förekommande, och syntetiska substanser. Vi måste omgående inse att det inte bara är en bredare grupp individer som nu själva upplever narkotikaproblem, utan att dessa problem även påverkar våra samhällen på många olika sätt. Därför anser jag att det är avgörande att utveckla evidensbaserade och integrerade insatser som planeras inom ramen för EU:s nya narkotikastrategi inom områdena social-, hälso- och säkerhetspolitik".

Covid-19: hur påverkas tillgången till och användningen av narkotika?

En motståndskraftig och mer digitalt anpassad narkotikamarknad – Rapporten, som presenterar resultaten från den senaste **trendstudien från EMCDDA**, visar hur narkotikamarknaden fortsätter att anpassa sig till påverkande faktorer utifrån covid-19 pandemin, då narkotikahandlare anpassar sig till reserestriktioner och stängning av gränser. På grossistnivå återspeglas detta i vissa förändringar av

vägar och metoder för smuggling, med större beroende av smuggling via containrar, kommersiella leveranskedjor och mindre beroende av människor som kurirer. Cannabisodlingen och produktionen av syntetisk narkotika inom EU verkar ligga på en stabil nivå före pandemin, utan att någon nedgång kan ses gällande upptäckten av produktionsanläggningar. Även om gatuförsäljning av narkotika avbröts under de tidiga nedstängningarna, och minskad tillgång rapporterades lokalt, anpassade sig narkotikasäljarna och köparna genom att öka användningen av krypterade meddelandetjänster, appar i sociala medier, onlinekällor samt post- och hemleveranstjänster. Detta visar på att en långsiktig effekt av pandemin skulle kunna vara den fortsatta digitaliseringen av narkotikamarknaden.

Från nattliv till hemliv – Det finns belägg för att det under de tidiga nedstängningsperioderna var mindre intressant för användarna att bruka substanser som vanligtvis förknippas med aktiviteter som sker på fritiden (t.ex. MDMA), när människor stannar hemma. Analyser av prover på avloppsvatten (som finns tillgängliga för vissa europeiska städer) tyder dock på att de flesta droger som minskat i användning ökade igen när restriktioner för rörlighet, resor och sociala sammankomster lättades något under sommaren 2020. En av de oroande utvecklingstendenserna i samband med pandemin är tecken på en möjlig ökning av tillgången till och användningen av crack i vissa länder.

Bensodiazepiner i rampljuset – Det finns särskilda farhågor om missbruk av bensodiazepiner, som antingen avletts från medicinsk användning eller som inte godkänts för medicinsk användning i Europa. En ökad användning av dessa droger märks bland högriskanvändare, individer i fängelse och vissa grupper som använder droger i avkopplande syfte, vilket kan tyda på att dessa substanser är både tillgängliga och billiga samt en påverkan på den psykiska hälsan utifrån pandemin. Tillsammans med denna rapport publiceras en studie från **EMCDDA** om riskerna med okontrollerade ”nya bensodiazepiner” som dyker upp på marknaden för nya psykoaktiva substanser, och som har kopplats till förgiftningar och dödsfall ⁽³⁾.

Europeisk narkotikarapport 2021: viktiga resultat

Cannabisanvändningen är fortsatt stabil på höga nivåer, men en ökad THC-halt väcker oro för hälsoproblem – En ökning har observerats för THC-halten i hasch (genomsnittligt intervall: 20%–28%). Rapporter varnar för cannabis som blandats ut med mycket starka syntetiska cannabinoider.

Rekordhöga kokainbeslag, en oroväckande signal om att det kan finnas en ökad risk för hälsorelaterade skador – Under 2019 beslagtogs 213 ton kokain (en ökning från 177 ton 2018). Kokainets renhet har ökat och fler personer inleder behandling för första gången. Preliminär data avseende beslag under 2020 tyder på att tillgängligheten inte har minskat under pandemin.

Efterfrågan på amfetamin är stabil och gör den inhemska produktionen nära användare lönsam – Samtidigt som nedstängningar av produktionsanläggningarna under 2019 beslagtogs även kemikalier som används för att tillverka amfetamin i EU, däribland 14 500 liter BMK och 31 ton MAPA (en ökning från 7 ton 2018).

Produktion av och handel med metamfetamin visar potentiellt ökad användning i Europa – Både större och mindre produktionsanläggningar upptäcks i Europa och stora mängder av drogen exporteras via EU till andra marknader.

Hälsorisker vid tillgänglighet och utbud av högpotenta MDMA-produkter – Förutom ökningarna av den genomsnittliga MDMA-halten i tablett och pulvrets renhet upptäcks också produkter med mycket höga halter av MDMA. Preliminär data från 2020 tyder på att intresset för denna drog var lägre under perioder av nedstängning av samhället.

Skadliga potenta nya psykoaktiva substanser fortsätter att uppkomma – bland annat nya syntetiska cannabinoider och nya syntetiska opioider. Totalt 46 nya psykoaktiva substanser rapporterades för första gången i Europa 2020, vilket innebär att det totala antalet som övervakas av EMCDDA uppgår till 830 substanser.

Medför droger som används i lägre utsträckning ökade utmaningar för folkhälsan? – Dessa droger omfattar hallucinogener, ketamin och GHB. Oroväckande nog rapporteras intensiva användningsmönster i vissa miljöer.

Stora heroinbeslag kan potentiellt öka användningen och skador – Stora mängder heroin beslagtas fortfarande i EU (7,9 ton under 2019), vilket väcker oro över den möjliga inverkan på användningsnivåerna.

Organiserade kriminella grupper ökar produktionen av illegala droger i Europa – Totalt 370 illegala laboratorier stängdes 2019.

Ökat antal narkotikabrott, där innehav och försäljning av cannabis dominerar – Uppskattningsvis rapporterades 1,5 miljoner narkotikabrott i EU 2019, varav 82 procent gällde användning eller innehav för personligt bruk.

Förstagångsklienter som använder heroin fortsätter att injicera i lägre utsträckning – Även om injektionsbruket av narkotika har minskat i Europa under det senaste årtiondet är det fortfarande en stor orsak till drogrelaterade skador.

Det krävs ökade behandlingsinsatser och förebyggande arbete för att nå målen för hållbar utveckling mot hiv och HCV – Ökad tillgång till samordnade insatser för testning och behandling är en viktig del för att nå målen.

Dödsfall på grund av överdos till följd av användning av opioider och andra droger visar att det finns ett behov av att utveckla tjänster för vård och stöd – Användningen av högrisksubstanser och användning av flera substanser i kombination fortsätter att driva på drogrelaterade dödsfall i Europa.

Ordförande för EMCDDA:s styrelse Laura d'Arrigo sammanfattar situationen och framhåller att: "Eftersom narkotikaproblemen i Europa fortsätter att utvecklas måste även EU agera på dem. Covid-19 pandemin har visat oss värdet av information som är vetenskaplig, evidensbaserad och jämförbar mellan länder. Denna rapport innehåller en översiktlig analys för att stödja beslutsfattarna i att följa nya trender och utvecklingar, samt identifiera områden som kräver snabba åtgärder. I EU:s nya narkotikastrategi definieras inte bara vägen framåt utan den kommer också ytterligare att stärka vår förmåga att agera gemensamt för att skydda EU-medborgarnas hälsa, välbefinnande och säkerhet".

Noteringar

(¹) *Europeisk narkotikarapport 2021* (24 språk) finns tillgänglig på www.emcdda.europa.eu/edr2021

Nationella uppgifter som ligger till grund för rapporten finns tillgängliga i *Statistical Bulletin 2021*

www.emcdda.europa.eu/data

Rapporten beskriver narkotikasituationen fram till slutet av 2020, baserat på data från 2019 och, i de fall det finns tillgängligt, 2020.

(²) *Impact of COVID-19 on drug markets, use, harms and drug services in the community and prison – Results from an EMCDDA trendspotter study*, April 2021. Finns tillgänglig på engelska.

www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/impact-covid-19-drug-markets-use-harms-and-drug-services-community-and-prisons_en

www.emcdda.europa.eu/news/2021/emcdda-releases-third-trendspotter-study-on-covid-19-and-drugs_en

(³) *New benzodiazepines in Europe – a review*. Finns tillgänglig på engelska.

www.emcdda.europa.eu/publications/technical-reports/new-benzodiazepines-europe-review_en

www.emcdda.europa.eu/news/2021